

**UCHWAŁA NR XLII/285/10
RADY MIEJSKIEJ W TWARDOGÓRZE
Z DNIA 25 CZERWCA 2010 R.**

w sprawie: zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Sądrożyce na lata 2010-2017

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity z 2001 roku Dz. U. Nr 142 poz. 1591 ze zmianami) Rada Miejska w Twardogórze uchwala, co następuje:

§ 1

W związku z przyjęciem Planu Odnowy Miejscowości Sądrożyce na lata 2010 – 2017 uchwałą nr 1/2010 z dnia 21 czerwca 2010 r. przez Zebranie Wiejskie Sołectwa Sądrożyce, Rada Miejska w Twardogórze zatwierdza **Plan Odnowy Miejscowości Sądrożyce na lata 2010-2017**, w wersji stanowiącej załącznik do niniejszej uchwały.

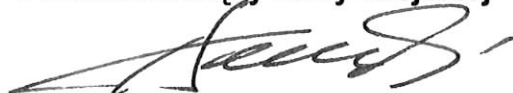
§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Twardogóra.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Stanisław Adamski

Załącznik do Uchwały Nr XLII/285/10

Rady Miejskiej w Twardogórze

z dnia 25 czerwca 2010 r.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI SĄDROŻYCE NA LATA 2010- 2017

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich

na lata 2007-2013

Gmina Twardogóra 2010

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
1. Charakterystyka miejscowości Sądrożyce	5
1.1 Położenie geograficzne	5
1.2 Zasoby ludnościowe wsi Sądrożyce	8
1.3 Bezrobocie, struktura zatrudnienia	10
2. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości	13
2.1 Zasoby przyrodnicze	13
2.2 Zasoby kulturowe	14
2.3 Infrastruktura społeczna i kapitał społeczny	16
2.4 Infrastruktura techniczna	16
2.5 Lokalna gospodarka	20
2.6 Walory turystyczne	21
3. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości	22
4. Misja, Wizja i kierunki rozwoju miejscowości	23
5. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć	25
6. Promocja planu odnowy miejscowości	28

WSTĘP

Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem określającym strategię działań wsi w sferze społeczno-gospodarczej na lata 2010-2017 i stanowi jeden z najważniejszych elementów rozwoju wsi, poprawy warunków egzystencjalnych mieszkańców. Bezpośrednim powodem stworzenia Planu Odnowy Miejscowości Sądrożyce jest chęć efektywnego pozyskiwania funduszy strukturalnych na rzecz rozwoju wsi (zwłaszcza w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013). Mieszkańcy wsi Sądrożyce wraz z lokalnymi władzami dostrzegły potrzebę perspektywicznego wyznaczenia kluczowych kierunków rozwoju miejscowości. Dokument planistyczny, jakim jest Plan Odnowy Miejscowości Sądrożyce został stworzony z inicjatywy i przy udziale mieszkańców miejscowości i jest ukierunkowany na zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie społecznym, gospodarczym i inwestycyjnym. Stworzone opracowanie nakierowane jest na lokalne przedsięwzięcia, które mają zaspokoić oczekiwania mieszkańców co do funkcjonowania miejscowości oraz jej postrzegania na tle gminy Twardogóry. Wyznaczenie kluczowych kierunków rozwoju miejscowości jest elementem, który w naturalny sposób przyczyni się do zrównoważonego rozwoju całej gminy. Celem planu jest odtworzenie atrakcyjności i podniesienie walorów wsi poprzez zaplanowanie takich działań, które będą realne do wykonania, zaakceptowane przez społeczność lokalną oraz przyniosą wymierne korzyści dla rozwoju wsi.

Niniejszy program wychodzi naprzeciw zmianom strukturalnym obszarów wiejskich, które wiążą się m.in. z rozwijaniem pozarolniczych form aktywności mieszkańców i wpłyną na wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich, który polega m.in. na przejmowaniu przez tradycyjną wieś nowych funkcji (np. turystycznych, biznesowych), uniezależniając je tym samym od tradycyjnie pojmowanego rolnictwa.

Posiadanie przez sołectwo Planu Odnowy Miejscowości powoduje szereg korzyści z niego wynikających, a mianowicie:

- pozwala na roztropne i efektywne zarządzanie posiadanymi zasobami: środowiskowymi, społecznymi, kulturowymi a także zaplanowanymi środkami finansowymi
- proces opracowania planu stanowi dla mieszkańców etap identyfikacji z postawionymi celami i zadaniami, a także spojrzenie na wieś w sposób

przyszłościowy. Zetknięcie się z różnymi pomysłami, ideami wymaga dojścia do porozumienia i uświadomienia sobie różnych wizji przyszłości miejscowości.

- tworzenie dokumentu jest momentem, w którym realistycznie ocenia się aktualną sytuację społeczno – gospodarczą, a także określa się mocne i słabe strony miejscowości, a przez to możliwe jest przyjrzenie się możliwościom oraz potencjalnym problemom.

Plan Odnowy Miejscowości posiada strukturę, która w logiczny i przejrzysty sposób pokazuje zasoby i przyjęte działania na rzecz rozwoju społeczności lokalnej. Niniejsze opracowanie zawiera charakterystykę miejscowości, jej historię, analizę zasobów służącą przedstawieniu stanu rzeczywistego, analizę mocnych i słabych stron wsi (analiza SWOT), planowane kierunki rozwoju, a także zakładane przedsięwzięcia wraz z szacunkowymi kosztami i harmonogramem planowanych działań. Został również wyznaczony plan wdrażania dokumentu i jego właściwy monitoring, która pomoże w przyszłości modyfikować opracowanie i dostosowywać je do aktualnych potrzeb mieszkańców i miejscowości.

Cele zdefiniowane w przedmiotowym Planie wpisują się w priorytety i założenia krajowych dokumentów strategicznych takich jak Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia, Strategia Rozwoju Kraju, a także w cele regionalnych: Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego oraz strategii lokalnych.

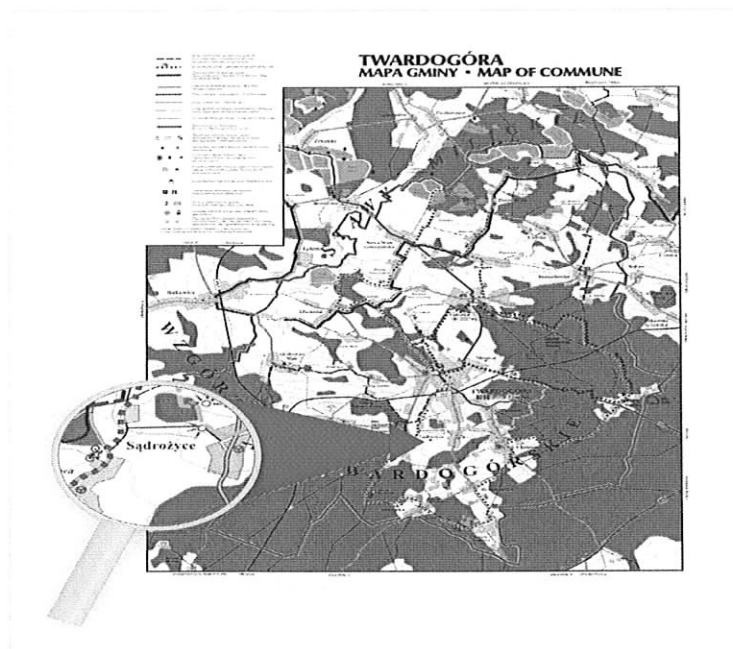
1. Charakterystyka miejscowości Sądrożyce

1.1 Położenie geograficzne

Gmina Twardogóra położona jest we wschodniej części województwa dolnośląskiego i w północnej części powiatu oleśnickiego. Obszar gminy zamieszkuje 13011 mieszkańców (stan na 31 XII 2009r). osób, co przy powierzchni 159,39 km² daje średnią gęstość zaludnienia 81,6 osób na 1 km². Południowa i centralna część gminy leży na terenie Wzgórz Twardogórskich wchodzących w skład Wału Trzebnickiego. Natomiast północna część gminy wchodzi w skład Kotliny Milickiej, charakteryzującej się dużą ilością stawów hodowlanych. Administracyjnie gmina Twardogóra graniczy od strony północno – wschodniej z gminą Sośnie (woj. wielkopolskie), na długości 6,5 km, oraz z czterema gminami powiatu oleśnickiego, od wschodu z gminą Międzybórz, od południowego – wschodu z gminą Syców, od południa z gminą Oleśnica, od południowego – zachodu z gminą Dobroszyce, a w północno - zachodniej części na odcinku o długości 25,2 km z gminą Krośnice (powiat milicki).

Wieś **Sądrożyce** znajduje się w północno – wschodniej części Województwa Dolnośląskiego, w powiecie oleśnickim, na terenie gminy Twardogóra. Wieś bezpośrednio od strony zachodniej graniczy z Grabownem Wielkim od północy z miastem Twardogóra, od strony południowo - wschodniej z Drogoszowicami, a od wschodu z Chełstówkiem i Chełstowem. Cały obręb wsi zajmuje 422 ha.

Rys. 2. Położenie miejscowości Sądrożyce

Źródło: Gmina Twardogóra

Gleby

Na obszarze gminy występują gleby pseudobielicowe, gleby brunatne oraz mady. Skalą macierzystą występujących tu gleb były piaski luźne i słabogliniaste, gliny lekkie, gliny ciężkie oraz ility. Największy udział mają gleby pseudobielicowe występujące na terenie całej gminy. Pojedynczy płat gleb zabagnionych, glejowych występuje na zachód od Kuźni Goszczańskiej, a płat gleb brunatnych właściwych występuje przy Grabownie Wielkim. Miejscami można spotkać gleby pochodzenia aluwialnego typu madów rzecznych. Głównie występują one wzdłuż doliny rzeki Prądni oraz w rejonie stawów rybnych. Są to gleby lekkie i bardzo lekkie oraz żyzne.

Z danych ewidencji gruntów ornych wynika, że na obszarze sołectwa Sądrożyce przeważają gleby V klasy i stanowią 57,7 % gruntów gminy, grunty IV klasy stanowią 21,2 %, natomiast pozostałe 21,1 % stanowią gleby sklasyfikowane jako VI klasy. W Sądrożycach nie występują gleby orne dobrej jakości.

Klimat

Klimat występujący na terenie gminy Twardogóra (zarazem na terenie wsi Sądrożyce) wg. rejonizacji rolniczo-klimatycznej R. Gumińskiego zalicza się do X dzielnicy rolniczo – klimatycznej – łódzkiej, charakteryzującej się następującymi parametrami:

- średnia tem. roczna 7,7°C,
- średnia tem. stycznia – 1,7 °C,
- średnia tem. lipca 17,4 °C,
- ilość opadu w roku 576 mm,
- długość okresu wegetacyjnego 210-220 dni,
- ilość dni mroźnych 30 – 50 dni.

Pokrywa śnieżna zalega około 50 dni. Na całym obszarze dominuje przewaga wiatrów zachodnich i północno – zachodnich. Las w zwartym kompleksie położony jest we wschodniej części wsi, jest to las i bór świeży mieszany. Cały obszar wsi znajduje się w strefie projektowanego parku krajobrazowego „Wzgórz Trzebnickich”.

1.2 Zasoby ludnościowe wsi Sądroyce

Gminę Twardogóra zamieszkuje 13 011 mieszkańców (stan na 31 XII 2009r). Najludniejszymi miejscowościami są: Goszcz, gdzie zamieszkuje 1186 osób, oraz Grabowno Wielkie z 1154 mieszkańcami. Z pozostałych obrębów do najludniejszych należą: Moszyce (488 mieszkańców) i Grabowno Małe (434 mieszkańców). Najmniej osób zamieszkuje miejscowości: Drożdżęcín (70 osób) i Kuźnia Goszczańska (62 osoby).

Dzisiejsze **Sądroyce** zamieszkuje 238 osób.

Tabela 1. Struktura ludności wsi Sądroyce z wyszczególnieniem płci w latach 2007-2009

Ludność we wsi Sądroyce									
rok	2007			2008			2009		
przedział wiekowy	kobiety	mężczyźni	kobiet i mężczyzn	kobiety	mężczyźni	kobiet i mężczyzn	kobiety	mężczyźni	kobiet i mężczyzn
0-6	3	6	9	4	9	13	4	9	13
7-15	11	7	18	11	7	18	11	7	18
16-19	3	9	12	3	9	12	3	9	12
20-60	69	88	157	69	88	157	69	88	157
powyżej 60	22	16	38	22	16	38	22	16	38
SUMA	108	126	234	109	129	238	109	129	238

Źródło: Gmina Twardogóra

Na podstawie powyższej tabeli widać bardzo niewielki przyrost ludności w ostatnich trzech latach, który jest spowodowany niewielką liczbą urodzeń. Struktura wiekowa mieszkańców jest podobna jak w całej gminie, wyraźnie przeważają ludzie w wieku produkcyjnym. Przy czym w Sądroycach mieszka więcej mężczyzn niż kobiet, co stanowi odwrotną proporcję w stosunku do większości obszarów w Polsce.

Jeśli chodzi o gęstość zaludnienia, Sądroyce zaraz po Goszczu są najgęściej zaludnionym obszarem wiejskim gminy Twardogóra (tabela na następnej stronie).

Plan Odnowy Miejscowości Sądroyce na lata 2010 -2017

Tabela 2. Dane demograficzne ludności w gminie Twardogóra

L.p.	Obręb	Powierzchnia ogólna obrębu	Udział w powierzchni gminy	Ludność ogółem	Udział w ludności gminy	Gęstość zaludnienia
		ha	%	osób	%	osób na km ²
1	2	3	4	5	6	7
1.	Bukowinka	357,09	2,2	133	2,2	37,2
2.	Chelstów	1052,51	6,6	259	4,2	24,6
3.	Chelstówek	561,60	3,5	219	3,6	39,0
4.	Domasławice	1206,99	7,6	333	5,5	27,6
5.	Drągów	621,95	3,9	264	4,3	42,4
6.	Drogoszowice	757,27	4,8	156	2,6	20,6
7.	Drozdzięcín	639,01	4,0	70	1,1	11,0
8.	Gola Wielka	729,71	4,6	105	1,7	14,4
9.	Goszcz	1445,21	9,1	1186	19,6	82,1
10.	Grabowno Małe	1234,70	7,7	434	7,1	35,2
11.	Grabowno Wielkie	2557,15	16,0	1154	18,9	45,1
12.	Kuźnia Goszczańska	295,09	1,9	62	1,0	21,0
13.	Lazisko	1016,73	6,4	170	2,8	16,7
14.	Moszyce	864,24	5,4	488	8,0	56,5
15.	Nowa Wieś Goszczańska	799,94	5,0	313	5,1	39,1
16.	Olszówka	830,80	5,2	276	4,5	33,2
17.	Sądroyce	432,95	2,7	328	5,4	75,8
18.	Sosnówka	536,82	3,4	145	2,4	27,0
Razem		15939,76	100,0	6095	100,0	38,2

Źródło: Plan urządzeniowo – rolny gminy Twardogóra

Ludność wsi osób stanowi zaledwie 5,1% ogółu ludności gminy Twardogóra (stan na koniec 2009 roku) i jest znacząco mniejsza od największej miejscowości w gminie – miasta Twardogóra liczącego blisko 7 tysięcy mieszkańców.

Na tle gminy Twardogóra ludność wsi utrzymuje się na w miarę stałym poziomie, w gminie zaś odnotować można systematyczny wzrost liczby mieszkańców – w szczególności dzięki miejscowościom takim jak Twardogóra, co wynika z migracji ludności z Wrocławia.

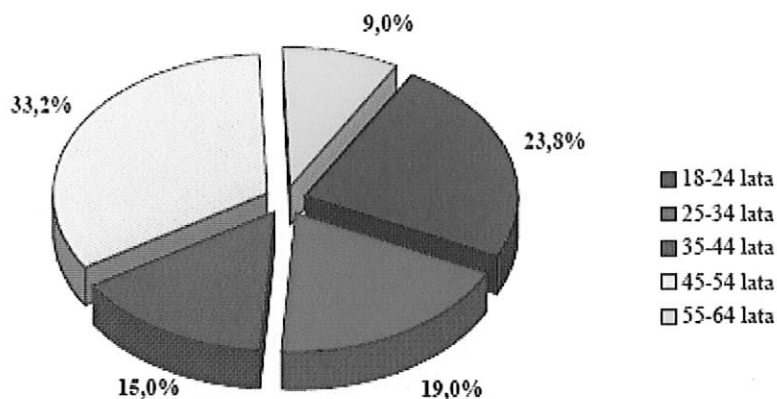
O zasobach ludnościowych świadczy nie tylko liczba ludności, ale również jej struktura wiekowa.

1.3 Bezrobocie, struktura zatrudnienia

Większość osób zamieszkujących Sądrożyce znajduje zatrudnienie w rolnictwie. Według danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Oleśnicy z końca 2006 roku, liczba bezrobotnych na terenie gminy Twardogóra wynosiła 366 osób. Wśród pozostających bez pracy przeważają kobiety 234 osoby (64,0% ogółu bezrobotnych). Stopa bezrobocia dla całej gminy wynosi 9,3% i jest o 7,2% niższa niż średnia dla województwa dolnośląskiego (16,5%) w tym okresie.

Struktura bezrobocia pod względem wieku osób pozostających bez pracy świadczy o ograniczonej zależności tego zjawiska od wieku bezrobotnych. W przedziałach wiekowych 18-24 lata, 25-34 lata, 35-44 lata i 45-54 lata liczba bezrobotnych stanowi odpowiednio 23,8%, 19,0%, 15,0%, 33,2%. Istotna różnica w stosunku do poprzednich przedziałów wiekowych występuje jedynie w przedziale 55-64 lat, gdzie wynosi 9,0%. Tak mały odsetek bezrobotnych w tym przedziale wynika z faktu wcześniejszego nabycia praw do świadczeń przedemerytalnych lub rent chorobowych. Udział bezrobotnych według wieku przedstawiono na rysunku nr 11.

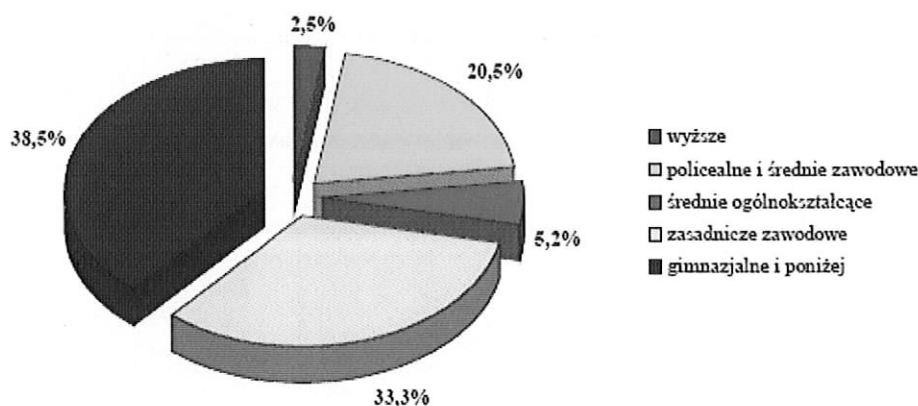
Rys. 3. Bezrobocie wg wieku.

Źródło: Plan urządzeniowo – rolny gminy Twardogóra

Analizując wpływ poziomu wykształcenia na bezrobocie można zauważyć, że wraz ze wzrostem wykształcenia maleje liczba osób pozostających bez pracy. Najwięcej bezrobotnych jest wśród mieszkańców z wykształceniem zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym i podstawowym (71,8% wszystkich bezrobotnych). Następną, co do udziału bezrobotnych grupę stanowią osoby posiadające wykształcenie średnie zawodowe i średnie ogólnokształcące (25,7%). Najmniejsze bezrobocie panuje wśród mieszkańców legitymujących się wykształceniem wyższym, tylko 2,5% ogółu bezrobotnych. Szczegółowe dane zaprezentowano na rysunku nr 4.

Rys. 4. Bezrobocie wg wykształcenia.

Źródło: Plan urządzeniowo – rolny gminy Twardogóra

[Handwritten signature]

Plan Odnowy Miejscowości Sądrożyce na lata 2010 -2017

Brak jest danych dotyczących samej wsi Sądrożyce ze względu na fakt braku prowadzenia ewidencji tak małych obszarów. Musimy założyć zatem, iż sytuacja we wsi wygląda podobnie.

Acce.S.

2. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości

2.1 Zasoby przyrodnicze

Gmina Twardogóra rozciąga się na obszarze trzech mezoregionów: Kotlina Milicka - północna część gminy, Wzgórza Twardogórskie – środkowa i południowa część gminy i Wzgórza Trzebnickie – zachodnia część gminy (rejon wsi Bukowinka).

Na terenie gminy znajdują się obszary objęte szczególną ochroną. Są to:

- - Park Krajobrazowy „Dolina Baryczy” (obszar sieci Natura 2000),
- - rezerwat przyrody „Torfowisko koło Grabowna”,
- - użytek ekologiczny „Leśne stawki koło Goszcza”,
- - pomniki przyrody: grupa czterech dębów w Moszycach i grab w Goli Wielkiej
- - pomnik przyrody nieożywionej – dwa głazy narzutowe w Goli Wielkiej
- - ostoje zwierząt chronionych – dwie bociana czarnego i jedna żółwia błotnego.

Na terenie Sądrożyc nie występują żadne tereny będące pod ochroną prawną ze względu na zasoby przyrodnicze (rezerваты, parki krajobrazowe, parki zabytkowe, pomniki przyrody, czy inne).

Są zaś dwa punkty widokowe skąd można podziwiać walory przyrodnicze gminy.

Strukturę podziału gruntów i terenów zielonych prezentują tabele poniżej.

Tabela 3. Struktura gruntów na terenie miejscowości Sądrożyce

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha
Grunty rolne	354,06
Lasy	402,64
Pozostałe	98,76

Źródło: Gmina Twardogóra

Tabela 4. Obszary zielone na terenie wsi Sądrożyce

Rodzaj terenów	Obszar (ha)
Lasy i grunty leśne	77,39
Łąki i pastwiska	77,44

Źródło: Gmina Twardogóra

Tabela 5. Lasy na terenie wsi Sądrożyce

Ogólna powierzchnia lasów (ha)	Lasy państwowe (ha)		Lasy komunalne (ha)	Lasy prywatne (ha)
	ogółem	w tym ochronne		
77,39	67,23	0	0,37	9,79

Źródło: Gmina Twardogóra

2.2 Zasoby kulturowe

Na terenie Sądrożyc brak obiektów wpisanych do rejestru zabytków architektury i budownictwa. Kilkanaście obiektów jest wpisanych do ewidencji zabytków. Istnieje ponadto 7 stanowisk archeologicznych, które zostały wymienione w tabeli 6.

Tabela 6. Wykaz stanowisk archeologicznych

Obszar AZP 75-32		
Sądrożyce	nr 1/35/75-32 AZP	• osada kultury przeworskiej z okresu późnolateńskiego
Obszar AZP 75-33		
Sądrożyce	nr 4/12/75-33 AZP	• osada ? z okresu nowożytnego z XVI-XVIII w.
Sądrożyce	nr 5/13/75-33 AZP	• ślad osadnictwa z okresu □radzie średniowiecza XIV-XV w.
Stanowiska bez określonej lokalizacji		
Sądrożyce	nr 2/10/75-33 AZP	• nieokreślony rodzaj stanowiska z okresu neolitu
Sądrożyce	nr 3/11/75-33 AZP	• cmentarzysko ciepłopalne kultury

		łużyckiej z IV-V okresu epoki brązu
Sądrożyce	nr 6/27/75-33 AZP	• punkt osadniczy – pradziej, neolit?
Sądrożyce	nr 7/28/75-33 AZP	• miejsce kultu – kamień

Obiekty zabytkowe o wartościach historycznych

Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

Brak takich obszarów

Gminna i wojewódzka ewidencja zabytków:

L.p.	Obiekt	Adres	Datowanie
1.	Zespół mieszk.-gosp.:	Nr 1	p. XX
a.	Dom mieszk.	Nr 1	p. XX
b.	Bud. gosp. I	Nr 1	p. XX
c.	Bud. gosp. II	Nr 1	p. XX
2.	Dom mieszk.	Nr 2	
a.	Bud. gosp.	Nr 2	
3.	Dom mieszk.	Nr 3	
a.	Bud. gosp.	Nr 3	
4.	Dom mieszk.	Nr 5	XIX/XX
5.	Dom mieszk.	Nr 6	
6.	Dom mieszk.	Nr 7	1 ćw. XX
7.	Dom mieszk.	Nr 8	
8.	Dom mieszk., d. szkoła	Nr 9	ok. 1900
a.	Bud. gosp.	Nr 9	
9.	Dom mieszk.	Nr 10	
10.	Dom mieszk.	Nr 11	
11.	Dom mieszk.	Nr 12	
12.	Dom mieszk.	Nr 13	1 poł. XIX
13.	Dom mieszk.	Nr 16	k. XIX
a.	Bud. gosp.	Nr 16	k. XIX
14.	Dom mieszk.	Nr 17	
a.	Bud. gosp.	Nr 17	
15.	Dom mieszk.	Dąbrowa nr 18	ok. 1860
16.	Dom mieszk.	Dąbrowa nr 19	ok. 1860
17.	Dom mieszk.	Nr 21	
18.	Dom mieszk.	Nr 22	
19.	Dom mieszk.	Nr 23	p. XX
20.	Dom mieszk.	Nr 24	
21.	Dom mieszk.	Nr 29	ok. 1920
a.	Stodoła	Nr 29	ok. 1920
22.	Dom mieszk.	Nr 31	1926

2.3 Infrastruktura społeczna i kapitał społeczny

W Sądrożycach brak jest obiektów infrastruktury społecznej, takich jak szkoła, przedszkole, dom kultury, biblioteka czy muzeum, nie ma również ośrodka zdrowia o charakterze publicznym. Jest natomiast plac zabaw, boisko do piłki nożnej oraz boisko do siatkówki.

Rozpowszechnianiem kultury na terenie gminy zajmuje się Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji (GOSiR). Gminne instytucje kultury prowadzą działalność kulturalno - oświatowo - sportową. Na terenie samych Sądrożyc nie ma żadnych organizacji społecznych, kulturalnych ani sportowych.

W wyniku wywiadów i konsultacji z sołtysami odnotowano potrzebę budowy świetlic we wsiach: Gola Wielka i Dragów. W obrębach Chelstówek i **Sądrożyce** jest plan budowy wspólnej świetlicy. Dodatkowego wyposażenia wymagają świetlice w Domasławicach i Grabownie Małym. Gmina planuje również budowę boisk sportowych i rozbudowę placów zabaw w obrębach: Chelstówek, Gola Wielka i Łazisko.

2.4 Infrastruktura techniczna

Wodociągi

Sądrożyce posiadają sieć wodociagową.

Sumaryczna długość sieci wodociagowej wynosi 4,2 km.

Wodociąg grupowy Twardogóra – Goszcz zasilany jest z ujęcia Brzezinka. W skład tego ujęcia wchodzi pięć studni głębinowych o łącznej wydajności 208 m³/h. Z tego ujęcia zaopatrywane są miejscowości: Sosnówka, **Sądrożyce**, Moszyce, Goszcz, Nowa Wieś Goszczańska, Dragów, Kuźnia Goszczańska, Olszówka, Gola Mała (obręb Olszówka), Trzy Chałupy (obręb Olszówka), Zakrzów (obręb Dragów), Drozdzięcín, Będzin (obręb Drozdzięcín), Pajęczak (obręb Drozdzięcín), Grabek (obręb Drozdzięcín), Poręby (obręb Łazisko), Świniary (obręb Nowa Wieś Goszczańska) i Wesółka (obręb Moszyce).

Na obszarze gminy Twardogóra do celów pitnych używane są wyłącznie wody podziemne piętra czwartorzędowego. Woda dostarczana za pośrednictwem wodociągów jest uzdatniana w stacjach uzdatniania wody.

Tabela 7. Ostateczni odbiorcy wodociągów w miejscowości Sądrożyce

Odbiorcy	Ilość odbiorców w sztukach
Gospodarstwa domowe	68
Odbiorcy komunalni	0
Przedsiębiorcy / rzemieślnicy	4

Źródło: Gmina Twardogóra

Jak widać w tabeli odbiorcami wodociągów są przede wszystkim gospodarstwa domowe. Wszystkie gospodarstwa znajdujące się na terenie sołectwa Sądrożyce podłączone są do sieci wodociągowej. Jakość wody pitnej dostarczana do gospodarstw domowych jest określona jako dobra.

Tabela 8. Ubytki wody i zużycie w sieci wodociągowej Sądrożyc

Ubytki wody na sieci w %	19%
Zużycie wody w ciągu roku	5764 m ³ /rok
Zużycie wody na cele przemysłowe	303 m ³ /rok
Zużycie wody na cele bytowo - gospodarcze	5461 m ³ /rok

Źródło: Gmina Twardogóra

Elektryczność

Zapotrzebowanie w energię elektryczną z sieci państwowej odbywa się z Głównego Punktu Zasilania zlokalizowanego w mieście Twardogóra. GPZ zasilany jest liniami napowietrznymi wysokiego napięcia 110 kV relacji Oleśnica – Twardogóra i Odolanów – Twardogóra. Przez obszar gminy przebiega ponadto linia napowietrzna wysokiego napięcia 400 kV o charakterze tranzytowym relacji Pasikowice – Ostrów Wielkopolski. Przesyłanie energii elektrycznej odbiorcom następuje liniami średnich

napięć 20 KV do istniejących stacji - skąd liniami niskich napięć napowietrznymi i kablowymi dostarczana jest do poszczególnych odbiorców.

Kanalizacja

Zagadnieniami z zakresu gospodarki ściekowej na obszarze gminy zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Twardogórze. Odpowiada on za funkcjonowanie istniejących sieci kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni, oraz za realizację inwestycji z tego zakresu.

Na terenie gminy Twardogóra nie ma uporządkowanej gospodarki ściekowej. Żadna z miejscowości w obrębie gminy nie posiada systemowych urządzeń do odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków. Sytuacja dotyczy również Sądrożyc. Ścieki bytowo – gospodarcze najczęściej są gromadzone w bezodpływowych zbiornikach ścieków, a następnie opróżniane i wywożone. W związku z brakiem kanalizacji, niepokojącym i zarazem niebezpiecznym dla środowiska zjawiskiem, jest istnienie szamb. Stan zabezpieczenia ich jest nieznany, nieznane są zatem rozmiary potencjalnych zagrożeń dla środowiska. Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Twardogórze nie prowadzi ewidencji indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy.

Do końca 2010 roku planowane jest zakończenie budowy sieci kanalizacji sanitarnej na obszarze miejscowości Sądrożyce.

Gospodarka odpadami

Za wywóz odpadów z terenu gminy odpowiedzialny jest Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Twardogórze, który jednocześnie zarządza składowiskiem.

Gminne składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne obsługuje miasto i gminę Twardogóra. Jest ono zlokalizowane na terenie obrębu Grabowno Wielkie i całkowicie zaspokaja aktualne potrzeby w tym zakresie, ściśle regulowane obecnie obowiązującymi przepisami. Większość gospodarstw domowych ma z ZGKiM umowy na wywóz śmieci. Zdarza się jednak, że część mieszkańców mimo podpisania umowy nigdy nie korzystała bądź korzysta sporadycznie z usług

związanych z gospodarką odpadami. ZGKiM w Twardogórze wywozi śmieci nieodpłatnie od gospodarstw, które wcześniej zrobiły wstępną segregację śmieci. Na terenie gminy zostały również ustawione kontenery umożliwiające segregację nieczystości.

Infrastruktura drogowa

Przez wieś przebiega droga powiatowa długości 1830m. Na terenie wsi są również drogi gminne utwardzone o długości 1491m i 2100m dróg gruntowych. Wzdłuż dróg jest 300 metrów chodnika.

Tabela 9. Zestawienie dróg w obrębie Sądrożyc

Lp.	Aktualny numer drogi	Numery działek	Przebieg drogi	Długość odcinak(km)	Szerokość drogi (m)	Rodzaj nawierzchni
1.	120301 D	182/3 AM 1	Droga Sądrożyce - Dąbrowa	0,798	3,5	Asfaltowa
2.	120302 D	173 AM 1, 172/2 AM 1	Droga we wsi Dąbrowa	1,729	3,5	Gruntowa
3.	101939 D	191 AM 1	Droga z Sądrożyc do drogi powiatowej w kierunku wsi Chełstówek	787	3,5	Asfaltowa
4.	120303 D	192 AM 1	Droga z Sądrożyc od drogi w kierunku wsi Chełstówka do wsi Chełstów	716	3	Destrukt bitumiczny

Źródło: Gmina Twardogóra

Zaopatrzenie w gaz

Rozpoczęta w 2002 r. gazyfikacja gminy obejmuje miejscowości: Chełstówek, Sądrożyce, Nowa Wieś Goszczańska, Grabowno Małe, Grabowno Wielkie, Goszcz i Moszyce. Gaz dostarczany mieszkańcom gminy, odbierany jest na terenie nieczynnej kopalni Brzostowo koło Nowej Wsi Goszczańskiej. Do układu tego gaz doprowadzany jest siecią z kopalni gazu ziemnego Czeszów – Bogdaj – Uciechów

zlokalizowanej w miejscowości Czeszów (gm. Zawonia). Siecią gazową na terenie gminy Twardogóra zarządza Gazowe Pogotowie Techniczne GEN - GAZ S.A. Obszar Twardogóra. Przedsiębiorstwo to posiada sieć średniego ciśnienia (33,8 km na obszarach wiejskich) obsługiwana przez dwie stacje redukcyjne:

- I-go stopnia – lokalizacja na terenie kopalni Brzostowo,
- II-go stopnia – zlokalizowana przy gimnazjum w Twardogórze.

Jednak ze względu na znaczne koszty przyłączenia do sieci gazowej i koszty eksploatacji, tylko niewielka część mieszkańców tych obrębów korzysta bezpośrednio z gazu sieciowego. Pozostali mieszkańcy gminy zaopatrują się w gaz metodą bezprzewodową z butli.

2.5 Lokalna gospodarka

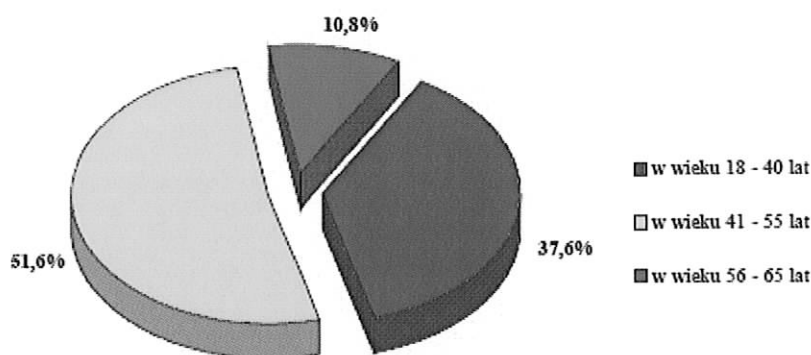
Lokalna gospodarka w Sądżycach opiera się głównie na rolnictwie. Region gminy Twardogóra w planie urządzeniowo rolnym oraz strategii rozwoju gmina określana jest jako rolniczo – rekreacyjna. Region ten charakteryzuje się niskim i średnim poziomem rozwoju społeczno – gospodarczego oraz słabymi i średnimi warunkami rozwoju. Walory przyrodnicze obszaru, jak i rozwijające się już usługi agroturystyczne predestynują go do lokalizacji tutaj turystyki i rekreacji kwalifikowanej oraz rozwoju rolnictwa ekologicznego i produkcji rybackiej. Przy dobrych warunkach klimatycznych intensywność produkcji roślinnej jest niska i należy to wiązać z niską jakością gleb.

Pojęciem ludności rolniczej określa się ludność prowadzącą działalność rolniczą i utrzymującą się głównie z własnego gospodarstwa rolnego wraz z dziećmi (bez emerytów i rencistów). W gminie Twardogóra 164 osoby zaliczono do ludności rolniczej, co stanowi zaledwie 2,7% ogółu mieszkańców. Wynika z tego, że dla zdecydowanej większości ludności wiejskiej głównym źródłem utrzymania są dochody z działalności pozarolniczej.

Mieszkańcy gminy prowadzą własną działalność gospodarczą lub zatrudnieni są jako pracownicy najemni w przedsiębiorstwach i zakładach usługowo – produkcyjnych zlokalizowanych w Twardogórze, Oleśnicy, Międzyborzu i Goszczu. W zdecydowanej większości są to firmy związane z produkcją mebli (np. Bodzio – Goszcz, Gawin – Królewska Wola, Wajnert – Międzybórz). Część mieszkańców

gminy pracuje sezonowo poza granicami kraju lub w gospodarstwach wielkoobszarowych. Największy odsetek ludności utrzymującej się z własnego gospodarstwa odnotowano właśnie w **Sądrożycach – 13,7%**. We wsi Sądrożyce jest to 81,8% ludności rolniczej w wieku produkcyjnym w tych miejscowościach.

Rys. nr 5. Struktura wiekowa ludności rolniczej w grupach wiekowych.

Źródło: Plan urzędzeniowo – rolny gminy Twardogóra

W miejscowości Sądrożyce przeważają małe gospodarstwa rolne o areale od 1 do 4,99 ha – jest ich 38, co stanowi 63,3% wszystkich gospodarstw we wsi, 21,7% (13 gospodarstw) stanowią gospodarstwa o areale od 5 do 9,99 ha, 10% (6 gospodarstw) mieszczących się w przedziale 10 do 14,99 ha, 3,3% (2 gosp.) od 15 do 49,99 ha oraz jedno gospodarstwo z przedziału 50 do 99,99 ha.¹

Obecnie na terenie miejscowości zarejestrowanych jest 1 podmiot gospodarczy prowadzący działalność handlową (wg danych Urzędu Gminy).

2.6 Walory turystyczne

Wieś Sądrożyce nie posiada szczególnych zabytków kulturowych czy przyrodniczych. Przez wieś przebiega szlak rowerowy „żółty”, który jest wyznaczony następująco: - Twardogóra – Sądrożyce – Chełstów - Moszyce – Twardogóra. Brak jest szlaków turystycznych w kierunku Dąbrowy, Chełstowa i Sosnówki.

¹ Na podstawie Struktury obszarowej gospodarstw indywidualnych (s.77) Plan urzędzeniowo – rolny gminy Twardogóra

3. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości

Ważnym elementem prac diagnostycznych wykonanych dla potrzeb niniejszego dokumentu były konsultacje z mieszkańcami wsi Sądrożyce. Na ich podstawie oraz po przeprowadzonych analizach zestawiono mocne i słabe strony miejscowości.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">- środowisko mało przekształcone,- bezpośrednia bliskość miasta Twardogóra,- przebiegająca przez wieś droga powiatowa,- dobra dostępność komunikacyjna,- pełne zwodociągowanie i skanalizowanie wsi- zgazyfikowanie wsi- punkty widokowe	<ul style="list-style-type: none">- brak terenów rekreacyjnych,- brak świetlicy wiejskiej,- brak chodnika wzdłuż całości drogi powiatowej,- brak oświetlenia w kierunku Chelstowa- słaba jakość gleb,- poważne wypadki samochodowe (niebezpieczna droga powiatowa)- mało szlaków rowerowych, pieszych i konnych

Szansą dla rozwoju miejscowości są nowe inwestycje, szczególnie w agroturystykę nastawioną na wykorzystanie zasobów przyrodniczych. Szczególne szanse na tym polu wiążą się z niewielką odległością od większych miejscowości, głównie Wrocławia. Stanowi to perspektywę pojawienia się popytu na tego typu usługi w rejonie. Jednocześnie obecnie największym zagrożeniem dla miejscowości jest ciągle pogarszający się stan infrastruktury drogowej i brak chodników – stanowi to bowiem niebezpieczeństwo zarówno dla pieszych jak i zmotoryzowanych. Mieszkańcy wsi zidentyfikowali stan dróg jako niebezpieczne.

4. Misja, Wizja i kierunki rozwoju miejscowości

Planowane kierunki rozwoju wsi Sądrożyce są zawarte w dokumentach strategicznych uchwalanych przez gminę tj.

- Strategii Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Twardogóra,
- Wieloletnim Planie Inwestycyjnym,
- Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra.

Obecnie główny nacisk jest położony na realizację celu operacyjnego (wpisanego do strategii) pn. „Rewitalizacja obszarów wiejskich”. W tym zakresie mieści się wprowadzanie w życie zadania strategicznego, jakim jest „Program odnowy wsi”.

Kolejnym kierunkiem rozwoju miejscowości jest implementacja celu strategicznego, „Rozwój turystyki i rekreacji”. Cel ten ma być osiągnięty poprzez dwa zadania strategiczne tj. „stworzenie warunków do powstania na terenie gminy obiektów hotelarsko-noclegowych” oraz zadanie strategiczne „utrzymanie i rozwijanie ciekawych szlaków turystycznych”.

Inny wdrażany we wsi kierunek to „modernizacja i rozbudowa sieci wodno – kanalizacyjnej”. Waga tego problemu została podkreślona poprzez wpisanie go do Wieloletniego Planu Inwestycyjnego.

Działania prowadzone w ramach polityki regionalnej państwa obejmują programy opracowywane przez samorzady województw. Jednym z nich jest „Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego” przyjęta przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego w dniu 30.11.2005 r. wyróżnia 3 celów strategicznych skonfrontowanych z trzynastoma wyróżnionymi priorytetami, z których utworzona została matryca działań strategicznych. Wskazane powyżej dokumenty strategiczne Miasta i Gminy Twardogóra są zgodne ze „Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego”. Także cele dotyczące rozwoju Sądrożyc wyróżnione przez gminę Twardogóra są spójne z w/w dokumentem.

Misja miejscowości musi przede wszystkim uwzględniać preferencje mieszkańców, stąd misję Sądrożyc można określić następująco:

**SĄDROŻYCE MIEJSCOWOŚCIĄ BEZPIECZNĄ I PRZYJAZNĄ
MIESZKAŃCOM**

a główne cele rozwoju miejscowości to:

ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Dużym problemem jest zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom, szczególnie dzieci, w związku z brakiem chodników we wsi. Mieszkańcy wskazują na konieczność budowy oświetlenia, budowy chodników, zamontowanie pasów zwalniających oraz fotoradarów. Wielu podkreśla też konieczność zadbania o właściwy stan dróg na terenie wsi.

Celem zadania jest budowa i remont chodników wzdłuż głównych dróg. Zadania te przyczynią się do podniesienia estetyki wsi oraz poprawy bezpieczeństwa. Celem zadania jest również poprawa bezpieczeństwa we wsi wzdłuż dróg przebiegających przez miejscowość.

ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ

Dbłość o rolnictwo, którym zajmuje się wielu mieszkańców wsi to bardzo ważne zadanie, ale istotna jest również dbłość o jakość życia mieszkańców, w tym o bezpieczeństwo i infrastrukturę społeczną, której w miejscowości właściwie nie ma. W Sądrożycach nie ma szkoły, przedszkola, ośrodka zdrowia czy innych instytucji publicznych.

W ramach inwestycji w infrastrukturę społeczną wsi przewiduje się w pierwszej kolejności budowę świetlicy wiejskiej. Mieszkańcy wsi wyraźnie wskazali taką potrzebę. Obecnie na terenie Sądrożyc nie ma żadnych instytucji zajmujących się organizowaniem czasu dzieciom.

5. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć

W ramach Programu Odnowy Obszarów Wiejskich proponuję się zrealizować przede wszystkim zadania takie jak:

Lp.	Tytuł projektu	Opis przedsięwzięcia	Cel przedsięwzięcia	Szacunkowy koszt inwestycji	Lata realizacji	Planowane źródła finansowania
1.	Budowa kanalizacji sanitarnej	Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie wsi jest koniecznością. Inwestycja wpłynie na poprawę stanu środowiska naturalnego na terenie wsi, jak również na wzrost atrakcyjności inwestycyjnej obszaru wsi.	Realizacja zadania określonego w POM Rozwój infrastruktury technicznej Podniesienie bezpieczeństwa na terenie wsi	6,5mln	2010	Środki unijne: PROW, WFOŚiGW Środki własne Gminy Twardogóra
2.	Budowa chodników	Na terenie wsi na dzień dzisiejszy nie ma chodników, w związku ze znacznym ruchem na drodze przebiegającej przez wieś istnieje duże ryzyko wypadków. Mieszkańcy skarżą się na brak bezpieczeństwa w związku z tym faktem.	Realizacja zadania określonego w POM Rozwój infrastruktury technicznej Podniesienie bezpieczeństwa na terenie wsi	250tys	2010-2011	Środki unijne: PROW Środki własne Gminy Twardogóra
3.	Budowa świetlicy wiejskiej	Celem realizacji przedsięwzięcia jest budowa świetlicy w wiejskiej służącej jako miejsca spotkań, zabaw, integracji społeczności lokalnej.	Realizacja zadania określonego w POM Rozwój infrastruktury społecznej Zwiększenie atrakcyjności miejscowości, stworzenie miejsc do rekreacji i wypoczynku	300tys	2013-2017	Środki unijne: PROW, LEADER+ Środki własne Gminy Twardogóra
4.	Budowa dróg gminnych w Sądzycach i oświetlenie w kierunku Chelstowa	Przedsięwzięcie ma na celu modernizację i uzupełnienie istniejącej infrastruktury wsi poprzez budowę dróg gminnych	Realizacja zadania określonego w POM Rozwój infrastruktury	500tys	2010-2015	Środki unijne: PROW, LEADER+ Środki własne Gminy

Plan Odnowy Miejscowości Sądziłyce na lata 2010 - 2017

		oraz budowę oświetlenia w kierunku Chelstowa.	technicznej Podniesienie bezpieczeństwa na wsi			Twardogóra
5.	Uzupełnienie oświetlenia drogowego	Przedsięwzięcie ma na celu modernizację i uzupełnienie istniejącej infrastruktury służącej oświetleniu wsi. Projekt przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa na terenie wsi oraz przyczyni się do rozwoju całej miejscowości.	Realizacja zadania określonego w POM Rozwój infrastruktury technicznej Podniesienie bezpieczeństwa na terenie wsi	40 tys.	2015	Środki unijne: PROW, LEADER+ Środki własne Gminy Twardogóra

Planowane przedsięwzięcia aktywizujące społeczność lokalną.

Lp.	Tytuł projektu	Opis przedsięwzięcia	Cel przedsięwzięcia	Szacunkowy koszt inwestycji	Lata realizacji	Planowane źródła finansowania
1.	Pobudzenie aktywności mieszkańców poprzez organizowanie festynu, zabaw, dożynek.	Zadanie polega stworzeniu możliwości organizacyjnych i finansowych dla mieszkańców wsi w organizacji imprez o charakterze lokalnym i ponad lokalnym	Celem jest zwiększenie zaangażowania mieszkańców w sprawy miejscowości wzmocnienie więzów sąsiedzkich i relacji społecznych	25 000	2010-2017	Środki unijne: PROW, LEADER+, inne Środki własne Gminy Twardogóra
2.	Wsparcie dla rozwoju drobnych usług i rzemiosła	W ramach przedsięwzięcia będą organizowane szkolenia i warsztaty w zakresie wykorzystania zdolności i umiejętności w rzemiosle i rękodziele artystycznym. Organizowane wyjazdy studyjne czy organizowana sprzedaż wyrobów artystycznych	Celem jest zwiększenie zaangażowania mieszkańców w sprawy miejscowości i stworzenie alternatywnych źródeł dochodów dla mieszkańców wsi	25 000	2010-2017	Środki unijne: PROW, LEADER+, inne Środki własne Gminy Twardogóra
3.	Zwiększenie zainteresowania mieszkańców turystyką	W ramach przedsięwzięcia będą organizowane szkolenia z zakresu agroturystyki i przedsiębiorczości, wyjazdy studyjne do gospodarstw agroturystycznych	Celem jest zwiększenie zaangażowania mieszkańców w sprawy miejscowości i stworzenie alternatywnych źródeł dochodów dla mieszkańców wsi	25 000	2010-2017	Środki unijne: PROW, LEADER+ Środki własne Gminy Twardogóra

6. Promocja planu odnowy miejscowości

Promocja, której zadaniem jest upowszechnianie zamierzeń Planu Odnowy Miejscowości Sądrożyce wśród przyszłych beneficjentów, wykonawców i decydentów, opierać się będzie przede wszystkim o następujące formy komunikacji:

- Internet
- Prasa lokalna

Internet będzie głównym dostawcą informacji o Planie Odnowy Miejscowości Sądrożyce Internet służyć będzie także komunikacji pomiędzy bezpośrednio odpowiedzialnym za wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości, a zainteresowanymi podmiotami samorządowymi, biznesowymi i organizacjami pozarządowymi.

Prasa lokalna służyć będzie upowszechnianiu informacji w różnych kręgach potencjalnych beneficjentów i wykonawców Planu Odnowy Miejscowości Sądrożyce istnieniu takiego dokumentu i sposobie jego monitorowania i wdrażania, kierując do źródła informacji, jakim będzie Internet.

Promocja polegać będzie także na bezpośrednim zapraszaniu do negocjacji wybranych podmiotów, mogących być partnerami w realizacji poszczególnych zamierzeń Planu Odnowy Miejscowości.

